

wijland⁴

JAARVERSLAG 2019

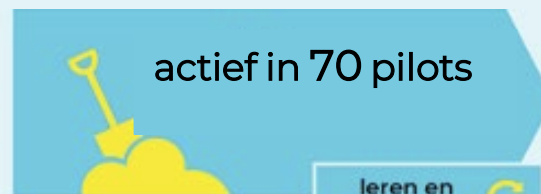
2019 in cijfers

10
inspiratie
video's
gemaakt

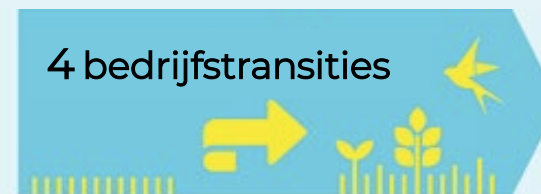
partnerschap
Natuur-
monumenten
3 jaar
verlengd

4 startende
ondernemers
gesteund
(thee,
compost,
zuivel 2x)

online
community
groeit naar
>2.000
volgers

leren en
opschalen

63 ha
kruidenrijk
grasland
gezaaid

op 560 ha
duurzaam
bodem
beheer
toegepast

het nieuwe landschap

inspiratie

sociale waarde

natuurlijke
waarde

financiële
waarde

Inhoud

Voorwoord	4
Werkgebied	5
Activiteiten	6
Belangrijkste mijlpalen	8
Voortgang op doelstellingen	10
Organisatie & management	12
Financiën	14

Voorwoord

Voor u ligt het eerste jaarverslag van Stichting Wij.land. Met trots presenteren wij de resultaten die we hebben behaald in het eerste jaar dat Wij.land als zelfstandige stichting opereerde. Een tumultueus jaar, maar ook een jaar om met tevredenheid op terug te kijken. U kunt verderop in het verslag lezen hoe we als organisatie steeds meer impact bereiken en het vertrouwen van de boeren en natuurorganisaties in onze missie behouden.

We staan aan de vooravond van een transitie in de landbouw. Toen we begonnen eind 2016, hadden we niet kunnen vermoeden welke aandacht en beweging deze landbouw-transitie zou krijgen. In 2019 werd met de uitspraak van de Raad van State over de PAS de stikstofcrisis ontketend.

Er volgde een verharding van het debat. De stikstofcrisis leidde tot verhitte discussies, ook onder de boeren die samen met Wij.land de uitdaging zijn aangegaan om landbouw en natuur dichterbij elkaar te brengen. Maar ook sterkt de discussie ons in onze aanpak en de richting waarin we aan het bewegen zijn in het landschap.

Het project en alle andere activiteiten van Wij.land zijn een enorme leercurve geweest, waarin we samen, met het bestuur als toezichthouders, het team, de boeren en de natuurorganisaties op zoek zijn gegaan naar antwoorden. Antwoorden op vragen als: hoe creëren we samen een positieve beweging? Hoe realiseren we werkelijke en blijvende verandering op de grond? Wat heeft een boer nodig om een stapje te zetten in de goede richting? We hebben een open houding aangenomen, en we vragen dat ook van anderen.

In 2019 hebben we op basis van voortschrijdend inzicht onze meerjarenstrategie herzien en onze organisatie structuur aangepast. Qua financiën en personeel deden zich in 2019 de nodige uitdagingen voor, maar er waren ook onverwachte meevallers, zoals legaten.

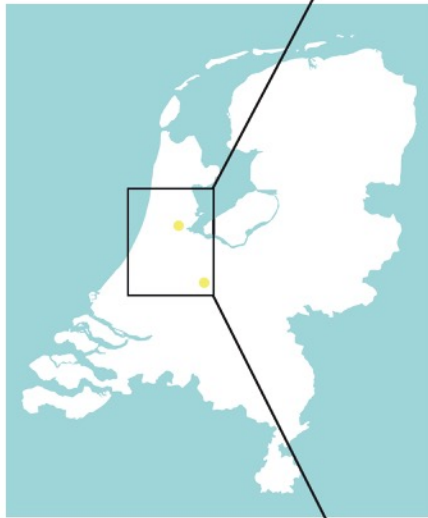
Voor 2020 verwachten we een aantal mooie nieuwe mijlpalen te kunnen bereiken en een iets stevigere financiële situatie te realiseren.

9 april 2020

Maas Jan Heineman, voorzitter bestuur Wij.land

Danielle de Nie, directeur Wij.land

Werkgebied

- veenweide
- natuurgebied

Enkele van onze activiteiten

75 bedrijfsbezoeken &
adviesgesprekken bij boeren

Veldbezoek voor Planbureau voor
de Leefomgeving 10/5

Leerreis naar Land van Waarde,
Overijssel 11/1

6 studiebijeenkomsten begrazen
voor veehouders

Wij.land koersdag over de strategie
met de boeren 31/1

Veldbezoek Ikea Foundation 19/6

Leerreis Van pachter naar partner
Natuurmonumenten & Voor de
Oogst van Morgen 7/5

Welkom in het Wij.land excursie
met lokale stakeholders 1/10

Veldbezoek voor alle internationale
Commonland projecten 17/5

Praktijkdag kruiden zaaien 12/12

Belangrijkste mijlpalen

- **Het Wij.land boerennetwerk**

In 2019 breidden we ons boeren netwerk uit tot **58 boeren** die met **70 pilots** op het gebied van bodem, mestkwaliteit, kruidenrijk grasland en andere thema's, aan het experimenteren zijn op hun eigen bedrijf (zie kaart). Dit op in totaal **560 ha**. De boeren stimuleren de biologie van hun bodems. Ook op diverse locaties van Natuurmonumenten, op **66 ha**, werken we aan meer bodemleven. Er is een hecht netwerk ontstaan, waarin kennis en inspiratie worden gedeeld.

- **Samenwerking met natuurorganisaties**

In 2019 hebben we ons project Van Pachter naar Partner uitgebreid. We onderzochten in samenwerking met Natuurmonumenten en pachtboeren in polder Groot Mijdrecht hoe natuurbeheer en landbouw elkaar kunnen versterken, bijvoorbeeld door maaisel te verwerken tot bodemverbeteraar en te onderzoeken hoe natuurbeheer in het boerenbedrijf verweven kan worden.

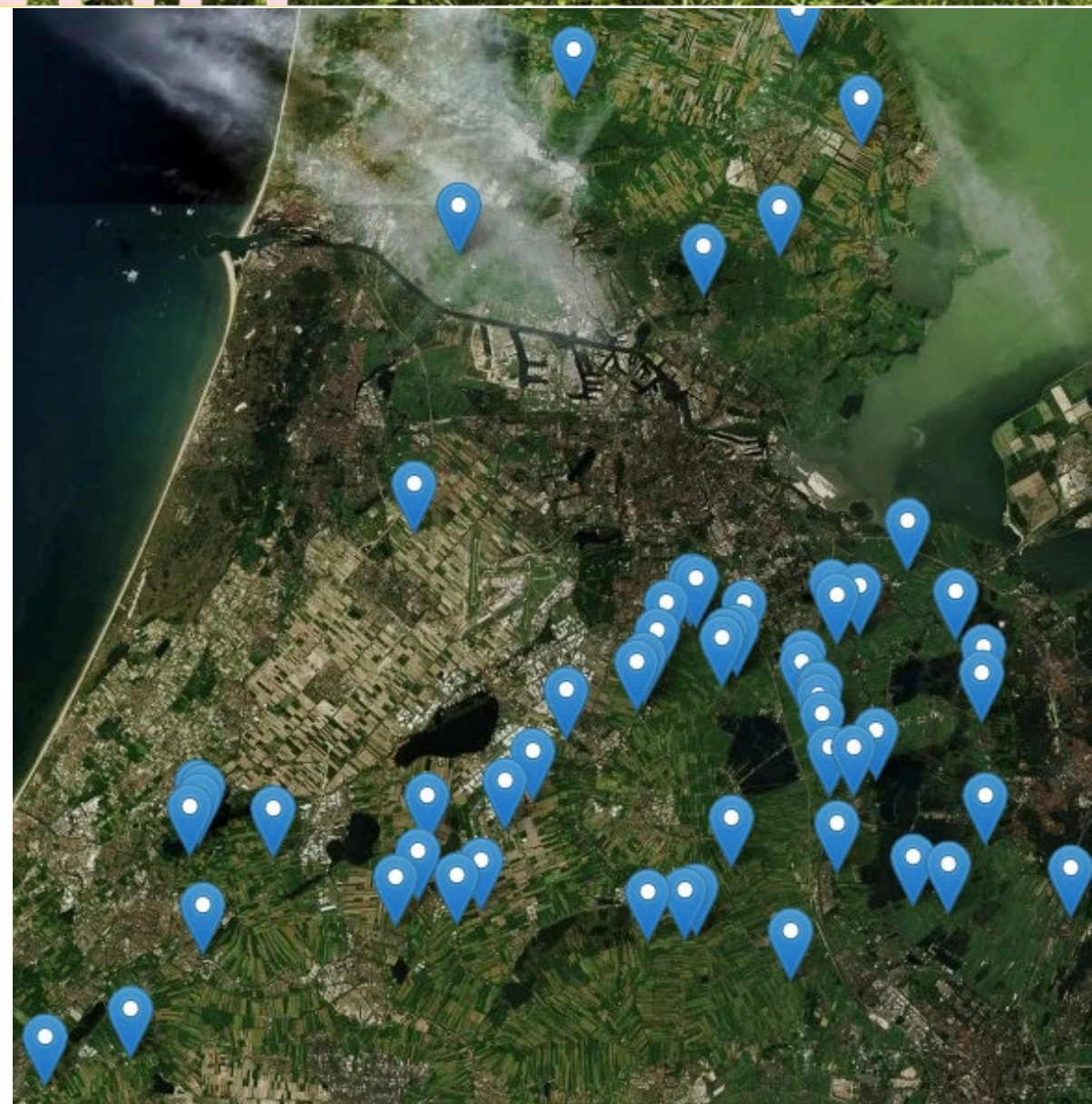

Foto: drie jaar Van pachter naar partner in de Vechtplassen

Belangrijkste mijlpalen

- **Nieuwe verdienmodellen**

Wij.land heeft een aantal ondernemers in het werkgebied ondersteund om duurzame business cases te ontwikkelen die positieve impact op het landschap realiseren. In 2019 hebben we onder andere **ptthee** en **MOMA** (More than milk Amsterdam) financieel ondersteund. In november 2019 won ptthee de ASN Wereldprijs (zowel de publieks- als juryprijs). Verder zijn we begonnen met de verkenning van het verwaarden van de klimaatbijdrage van verschillende maatregelen die de boer op zijn bedrijf kan nemen.

- **Storytelling & online bereik**

Op ons YouTube-kanaal staan inmiddels meer dan **40 video's** van kringlooppioniers, waarvan sommigen meer dan **4.000 keer** bekeken zijn. Online weten we steeds meer boeren en anderen te inspireren, met inmiddels zo'n **2.000 volgers**. Het afgelopen jaar zijn we begonnen met het uitbrengen van een nieuwsbrief, eens per kwartaal.

Voortgang op de vijfjaren doelstellingen (2017-2021)

Doelen 2017-2022

Tussenstand 1 januari 2020

inspiratie

> 1.000.000 mensen herleidbaar bereikt/geïnspireerd met onze activiteiten.

On-line: > 500.000
Off-line: 3000

> 70 trotse boeren participierend in het initiatief.

58 boeren

> 70 inspirerende video's van *best regenerative practices*.

42 video's

natuurlijke
waarde

1.000 hectare landbouwgrond onder verbeterd beheer.

Netto verbetering van:

- Biodiversiteit
- Bodemkwaliteit & daling
- Water
- Broeikasgasemissies.

560 ha

250 hectare natuur ontwikkeld of onder verbeterd beheer.

66 ha

Doelen 2017-2022

Tussenstand 1 januari 2020

sociale
waarde

> 70 boeren actief in > 100 pilot activiteiten.

58 boeren (in 70 activiteiten)

5 boeren in transitie.

4 boeren in (voorbereiding op) transitie

>3 activiteiten die burgers inspireren bij te dragen aan het landschap

Nog geen activiteiten

financiële
waarde

10 4W verdienmodellen getest.

7 4W verdienmodellen getest

2 winstgevende 4W verdienmodellen

Nog geen resultaat

5 financiers actief betrokken.

4 financiers

Organisatie & Management

Stichting Wij.land huurt twee kantoorruimtes bij boer Gerard aan de Voetangelweg in Abcoude. Daar zitten we midden in het landschap waar we met de boeren werken. Voor ons allen is dit een zeer inspirerende werkplek.

We hebben in de loop van 2019 afscheid genomen van drie van onze teamleden, maar we hebben ook drie nieuwe collega's gekregen. Eind 2019 bestond het kernteam van Wij.land uit 1 directeur en 7 medewerkers (bij elkaar 5,2 fte) waarvan 4 vaste aanstellingen, 3 contracten van bepaalde duur en 1 ZZP overeenkomst.

We hebben dit jaar hard gewerkt om een solide organisatie met een efficiënte (financiële) administratie op te zetten. In 2020 streven we naar een soepel draaiende en financieel gezonde werkorganisatie, die in staat is om de grote ambities van Wij.land te realiseren, met behoud van trots, adem en vreugde.

Willem van Weperen

Merijn Slagter

Danielle de Nie

Lotte Duursma

Eva Fransen

Anne-Marie Majoie

Matthijs Boeschoten

Mirelle Driehuis

Financiën

De financiering van de activiteiten van Stichting Wij.land wordt gevormd door projectgelden die ofwel bestaan uit overheidssubsidies ofwel uit bijdragen van fondsen. De financieringen betreffen gelden die meerjarig zijn toegekend. Dit betekent dat er periodiek projectgelden verworven moeten worden.

In 2019 is begonnen met het opbouwen van een continuïteitsreserve, die is vastgesteld is op 1,5 de kosten van de kernorganisatie. In 2019 heeft het bestuur vanuit de resultaatbestemming € 42.000,- aan deze reserve toegevoegd.

Per december 2019 eindigden twee projectfinancieringen: de meer dan 3 jaar durende projectperiode van één van onze grootste financiers, het ministerie van Economische Zaken (overgegaan naar ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij), en de tweejarige bijdrage van Dioraphte. In de zomer van 2019 zijn we begonnen met het herijken van de strategie om op basis daarvan nieuwe subsidie- en financieringsaanvragen voor de periode 2020-2022 te kunnen indienen.

Eind 2019 is er zowel bij het ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij (LNV) als bij Stichting Doen een aanvraag voor financiering gedaan.

Op de volgende pagina wordt de staat van baten en lasten getoond.

Staat van baten en lasten (in €)

Baten uit eigen fondsenwerving

Subsidies van overheden	111.903
Donaties, giften en schenkingen	12.655
Fondsen	621.543

Totaal baten **746.101**

Lasten

Besteding aan projecten	614.575
Besteding aan pilotfondsen	118.873

Niet gedekte kosten werkorganisatie 345

Totale lasten **733.793**

Saldo van baten en lasten 12.308

Toelichting bestemming resultaat

Saldo van baten en lasten	12.308
Toevoeging aan de continuïteitsreserve	42.000

Resultaat na resultaatbestemming -29.692

